

13.10.2021

חברים שלום,

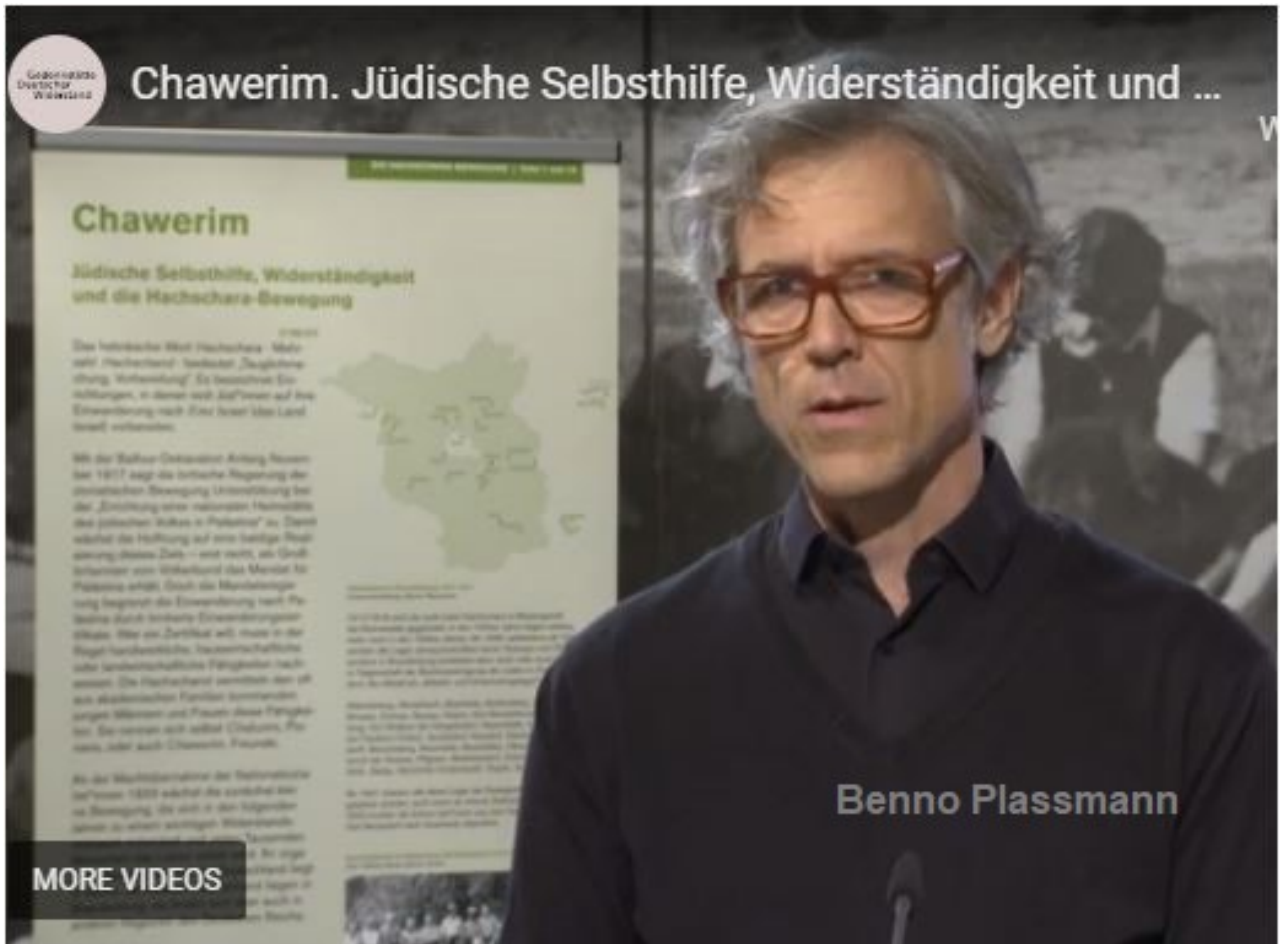
חזרתי אתמול מברלין "ממסע" משמעותי ומלא עשייה.

1. פתיחת התערוכה של ההכשרות היה מוצלח, אמנם נעשה בצילום מול האתרים והרשתות, אך היה מתואם, מתוזמן, מקצועי.

2. בקרנו בנוינדורף, נפגשנו עם חלק מקבוצת הרוכשים – הבעלים החדשים של המקום. שוחחנו על הכוונות שלהם בנושא שימור המקום, שהתחייבו עליו בחוזה הקנייה. על הקמת ארכיב הקשור להיסטוריה של נוינדורף, כולל חומר מארנולד בשינגר, מסמכים וצילומים שאספו וקיבלו, ראיונות עם אנשי ההכשרה כולל דור שני ושלישי, כוונתם להקים תערוכה בנושא ההיסטוריה של המקום ואנשי ההכשרה מהארץ ומחו"ל. סיירנו במקום, בקרנו במרתף ששימש מטבח, דברנו על מיקום ומהות הבניינים/צריפים ע"מ לסמן ולמפות לצורך זיהוי והצבת שלטי הסבר.

3. בקרנו בהכשרה הראשונה בגרמניה, במסינגוויר, בממוקמת כשעה צפונית לברלין במדינת ברנדנבורג. המקום היה שייך לברון זיגמונד הירש ומשפחתו. הוא היה תעשיין ברזל מהגדולים באירופה, משנת 1890. הקים הכשרה חקלאית ראשונה בגרמניה בשנת 1917, ועזב/ברח מגרמניה עם עליית הנאצים לשלטון. לבנו וסטלה יש חוזה לחמש שנים על חלק מהמקום, וכוונתם לעשות בשטח האחוזה גידול חקלאי, ובחלק אחר לקיים תערוכות.

4. נסענו לעיירה "האלם" – ביי"ס יהודי לחקלאות ע"י הנובר, אשר נוסדה בשנת 1893. מקום יוצא דופן בחשיבות שלו, במשמעותיות, בחלקו בהתיישבות העתידית בא". במקום קיים גן גדול ומטופח, תערוכה מקיפה ורבת ערך תרבותי, ציוני, היסטורי. מצאנו תצלומים רבים שמסרה ארנה פרנקל מוך (רעייתו של אלכס מוך) שהייתה דמות משמעותית במקום, חדר סימנריונים ע"ש מרטין גרזון שלמד שם והיה מאוחר יותר דמות מרכזית בהכשרות החלוץ,

Benno Plassmann

- חומר על שלומה סלומון ווינברג אורן (1955 – 1989), אשר היה מאנשי ההכשרה הראשונה בגרמניה במסינגוויורק בבעלותו של הברון הירש, היה ממיסדי הקומונה במרחביה, היה ממקימי קיבוץ יגור.
5. המשכנו לעיר סאלי, בדרך למחנה הריכוז ברגן בלזן. בסאלי (עיירה תיירותית יפה ומיוחדת) "גילינו" בית כנסת מהעתיקים ביותר באזור הכולל מוזיאון, ארכיב ואולם תפילה פעיל.
 6. המשכנו למחנה הריכוז ברגן בלזן, שם סיימו את "מסעם" חלק ניכר מחברי ההכשרה, הורינו. במקום נותרו נקודות ציון וקברי המונים שנקברו ונשרפו מיד עם השחרור של המחנה ע"י הבריטים. במקום קיים מוזיאון זיכרון גדול ורב משמעות. מצאתי במקרה תמונה מפורסמת של חברי ההכשרה "מקבוץ בוכנוואלד" (גרינסהוף שע"י פולדה) שאבא שלי עומד במרכז עם גופיה.
 7. נפגשנו עם בן דוד של אלפרד זלביגר – מנהל מרכז החלוץ בברלין 1940 – 1942 (הוצא להורג בחנוכה 1942 על שלא סיפק את המכסה של יהודים למחנות הריכוז בתוקף "תפקידו"! הורסט זלביגר, כיום בן 93, היה בן להורים מעורבים (אבא יהודי, אמא גרמניה), נותר בברלין עד מאי 1943, מועד בו נערך האיסוף של כול היהודים המעורבים שעבדו עדיין בתעשיות ככוח כפייה חשוב למפעל המלחמה הנאצי. בעקבות מחאת המונים ברחוב ליד מקום האיסוף, מחאת הצד בארי של בני הזוג, שוחררו כול אותם חצאי אריים ע"מ למנוע תסיסה ונזק למכונת המלחמה הנאצית. במסגרת זו שוחרר גם הורסט, ונותר בברלין עד יום השחרור. המשיך להתגורר בברלין כול ימי חייו ועבד כעיתונאי.
 8. נהלנו שיחות בנושא העמותה שלנו, תכניות להמשך, משימות ומטרות חדשות משותפות לנו ולעמותה של בנו וסטלה.
 9. התגלה לנו שיש קוורטט אידיאולוגי אקדמי, הכולל שני פרופסורים בכירים וידועים בנושא השואה היהודית, השייכים לשתי אונברסיטאות מובילות בגרמניה, אשר טוענים שהעבודה של בנו וסטלה והתערוכה שמציגים, הינה תעמולה ציונית... כול זאת במעטה אידיאולוגי אקדמי, כאשר מתחת לפני הקרקע מאבק על תקציבים, יוקרה, אנטי ציונות, ואנטישמיות.
 10. החלטנו לנסות ולהגיש בקשה להקים רחוב/כיכר ע"ש ריחה פראייר - מייסדת "עליית הנוער, עבדה בחלק מן הזמן בכפוף לאבא שלי במרכז החלוץ.
 11. החלטנו להמשיך ולהרחיב את תחומי ונושאי התערוכה הקיימת של ההכשרות.
 12. החלטנו להעביר לארץ את התערוכה שתורגמה מגרמנית לאנגלית.
- בארץ נאלץ למצוא מקורות מימון להפיקה בגרסה העברית, ולהפיצה בארץ במוזיאונים ומוסדות חינוך

ומורשת.

13. בנו הפיק עד כה שנתי חוברות קומיקס, המספרות את הסיפור שלנו. הראשונה עסקה בחניכי ההכשרה בארנסדורף, הורינו. השנייה, שיצאה לאור ביום 6.10.2021, עוסקת בהנהגת מרכז החלוח, עפ"י "תמונת הבר מצווה". השלישית יורדת כעת לעבודה, ותעסוק "בקבוץ בוכנוואלד" – ארנסדורף.
 14. למדתי, ושמעתי מידע רב בנושא ההכשרות, על האנשים שעשו היסטוריה, על אלו ששרדו ועל אלה שנרצחו ע"י מכונת ההשמדה הנאצית. למדתי על חלקו המאוד משמעותי של ארטור פוזננסקי בשנים שלפני אושוויץ.
 15. בקשתי את עזרתו של בנו פלסמן בהכנת תשתית להגיש מספר "חברים" לפרויקט של עמותת בני ברית, מהאני חבר – "יהודי מציל יהודי" – אלכס מוך על הצלת 150 ילדים ממחנה הריכוז והעברתם לאנגליה, ארטור פוזננסקי, איזי פיליפ, אלפרד זלביגר.
 16. התגלה לי סיפור מדהים על סבא של סטלה הינדסמית – לדר, האבא של בטינה לדר (שהייתה בארץ אורחת שלי בהכנת החומרים לכתבה ברדיו הגרמני ואשר שודרה בתחנת רדיו בפרנקפורט, ואספה אצלי חומר קב על ההכשרות, עבור התערוכה).
 - האבא- סבא היה יהודי ואיש מפורסם ורב פעלים, משורר נודע, קומוניסט מהצמרת, ברח לשוויץ בתאריך 19.4.1943 (מוכר - !?) והבריח יחד עם ביתו עוד 9 יתומים מבית אבות בצרפת.
 17. סוכם לעשות יחסי ציבור לתערוכה שלנו בנושא ההכשרות במוזיאון המרי. סוכם ליצור שוב קשר עם שגרירי ישראל בגרמניה ונספח התרבות שלנו בברלין, ולנסות וליצור זיקה לנושא ולמחקר.
 18. סטלה הינדסמית – לדר כתבה ספר בנושא האנטישמיות ששרירה וקיימת גם כיום בגרמניה, גם בחלונות הגבוהים.
 19. במסגרת שיחות רבות, ביקורים ומפגשים, התגלה לי עומק השורשים האנישמיים שנשארו בגרמניה שלאחר מלחמת העולם השנייה, דברים שהעלה וחיידד מאוד ארי ליפינסקי בדבריו בכנס "אני מאמין" ב – 19.6.2021 בנצר סרני.
- נרחיב על כך בכנס הבא שמתוכנן להתקיים בנצר סרני בתאריך 19.6.2022.

בברכה ונשתמע,

יואב גד.